

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

25 листопада 2022 року

Київ

№ 234

Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України

Відповідно до статей 6, 7, 15, 44, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статті 12 Закону України “Про валюту і валютні операції”, пунктів 2 та 3 розділу II “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України від 27 липня 2022 року № 2463-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей діяльності фінансового сектору у зв’язку із введенням воєнного стану в Україні”, з метою приведення нормативно-правових актів у відповідність до законодавства України Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Зміни до:

1) Положення про здійснення операцій із валютними цінностями, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 2 (зі змінами), що додаються;

2) Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 5 (зі змінами), що додаються.

2. Унести до Інструкції про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 7 (зі змінами), такі зміни:

1) у підпункті 1 пункту 10 розділу III слова “платежу інформація, номер і дата договору, сума платежу” замінити словами “платіжної інструкції інформація, номер і дата договору, сума платіжної операції”;

2) у пункті 15 розділу IV слова “платіжному дорученні” замінити словами “платіжній інструкції”.

3. У підпункті 3 колонки 4 рядка 17 таблиці додатка до Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 8 (зі змінами), слова “платіжне доручення” замінити словами “платіжна інструкція”.

4. Унести до Положення про порядок резервування коштів в іноземній валюті (банківських металів) за залученими банком вкладками (депозитами), кредитами (позиками) від нерезидентів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 03 січня 2019 року № 12, такі зміни:

1) у пунктах 13 та 15 розділу II слова “такого платіжного доручення”, “платіжне доручення” у всіх числах та відмінках замінити відповідно словами “такої платіжної інструкції”, “платіжна інструкція” у відповідних числах та відмінках;

2) у першому реченні пункту 20 розділу III слова “реквізиті платежу” замінити словами “реквізиті платіжної інструкції”.

5. Унести до Положення про валютний нагляд, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 03 січня 2019 року № 13 (зі змінами), такі зміни:

1) у розділі I:

пункт 2 після підпункту 3 доповнити новим підпунктом 3¹ такого змісту:

“3¹) клієнт – клієнт уповноваженої установи (банку, небанківської фінансової установи)/користувач платіжної установи (крім малої платіжної установи) або установи електронних грошей, або оператора поштового зв’язку;”;

у підпункті 2 пункту 16 слова та цифру “до 5 числа” замінити словами “протягом перших п’яти робочих днів”;

2) у підпункті 3 пункту 42 розділу II слова “переказу валютних цінностей” замінити словами “платіжних операцій з переказу валютних цінностей”.

6. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Юрія Гелетія.

7. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 40

Зміни до Положення про здійснення операцій із валютними цінностями

1. У пункті 2 розділу I:

1) пункт після підпункту 1 доповнити новим підпунктом 1¹ такого змісту:

“1¹) небанківські надавачі платіжних послуг – платіжні установи (крім малих платіжних установ), оператори поштового зв'язку та установи електронних грошей, які отримали ліцензію Національного банку України на здійснення валютних операцій, що є фінансовими платіжними послугами;”;

2) в абзаці сьомому слова та цифри “, Порядку застосування відображення в електронному вигляді інформації, що міститься у паспорті громадянина України у формі картки, та відображення в електронному вигляді інформації, що міститься у паспорті громадянина України для виїзду за кордон, під час реалізації експериментального проекту щодо застосування зазначених відображень, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2020 року № 278 (зі змінами),” виключити.

2. У пункті 30 розділу IV слова “в Україні, а також здійснювати перекази між власними рахунками” замінити словами “у банках України, а також здійснювати перекази між власними рахунками відповідно до валютного законодавства”.

3. Розділ V викласти в такій редакції:

“V. Порядок проведення платіжних операцій з іноземною валютою

33. Користувачі платіжних послуг (далі – користувачі) для здійснення платіжних операцій з переказу іноземної валюти надають платіжну інструкцію в іноземній валюті, реквізити якої передбачені Положенням про порядок виконання надавачами платіжних послуг платіжних інструкцій в іноземній валюті та банківських металах, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 28 липня 2008 року № 216, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01 жовтня 2008 року за № 910/15601 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 25 серпня 2022 року № 189) (зі змінами).

Здійснення платіжних операцій з переказу іноземної валюти без відкриття рахунку в межах України для виплати їх готівкою без зарахування на поточний рахунок фізичної особи в іноземній валюті забороняється.

34. Користувачі – фізичні особи для здійснення транскордонного переказу іноземної валюти за межі України за поточними неторговельними операціями:

1) подають до банку, небанківського надавача платіжних послуг платіжну інструкцію або платіжну інструкцію на переказ готівки, або бланк міжнародного поштового переказу (оригінал документа);

2) пред'являють до банку, небанківського надавача платіжних послуг (за винятком випадків, якщо фізична особа подає документи для здійснення платіжної операції з переказу за допомогою засобів дистанційної комунікації):

паспорт;

е-паспорт/е-паспорт для виїзду за кордон за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг;

інший документ, що посвідчує особу.

35. Фізичні особи мають право не використовувати поточний рахунок під час здійснення транскордонного переказу іноземної валюти за межі України за поточними неторговельними операціями, якщо в один операційний (робочий) день сума такої операції (в еквіваленті) не перевищує незначний розмір.

Транскордонний переказ іноземної валюти на суму, що перевищує суму (в еквіваленті) у незначному розмірі, здійснюється з поточного рахунку фізичної особи.

36. Користувачі – фізичні особи для одержання переказу в іноземній валюті в готівковій формі:

1) подають до банку, небанківського надавача платіжних послуг платіжну інструкцію на видачу готівки або бланк міжнародного поштового переказу;

2) пред'являють до банку, небанківського надавача платіжних послуг:
паспорт;

е-паспорт/е-паспорт для виїзду за кордон за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг;

інший документ, що посвідчує особу.

37. Сума платіжної операції, що надійшла в іноземній валюті з-за меж України фізичній особі для виплати готівкою без відкриття рахунку, може бути виплачена за бажанням отримувача – фізичної особи (на підставі його заяви) у національній валюті. Банк, небанківський надавач платіжних послуг у разі виплати суми платіжної операції в гривнях здійснюють перерахування іноземної валюти в гривні за курсом банку, небанківського надавача платіжних послуг, що діє на час здійснення операції.

Сума платіжної операції, що надійшла в іноземній валюті з-за меж України для зарахування на поточний рахунок фізичної особи, може бути за бажанням

отримувача – фізичної особи на підставі його заяви/доручення (якщо порядок та умови такого зарахування визначені в договорі між банком і клієнтом) або за дорученням платника (за умови згоди платника щодо курсу перерахунку іноземної валюти в гривню) зарахована банком на поточний рахунок отримувача – фізичної особи, відкритий у національній валюті, за умови супроводження такої операції інформацією про платника та отримувача. Обсяг інформації про платника та отримувача має відповідати обсягу інформації, що передбачений частиною першою статті 14 Закону про ПВК/ФТ.

Платіжна операція з переказу, ініційована платником за межами України в іноземній валюті за допомогою міжнародної платіжної системи, за дорученням платника може бути виплачена фізичній особі/зарахована на поточний рахунок отримувача (фізичної, юридичної особи, фізичної особи-підприємця) у національній валюті (за умови згоди платника щодо курсу перерахунку валют у міжнародній платіжній системі).

Платіжна операція з переказу, ініційована платником за межами України в іноземній валюті в межах обміну переказами між національним оператором поштового зв'язку та його іноземними контрагентами (операторами поштового зв'язку, які є членами Всесвітнього поштового союзу, або контрагентами, з якими укладений договір про обмін переказами), може бути виплачена національним оператором поштового зв'язку фізичній особі в національній валюті за курсом перерахунку валют, що діє на день реєстрації такої операції в автоматизованій системі національного оператора поштового зв'язку.

38. Платіжна операція з переказу за межі України може бути ініційована користувачем – фізичною особою через банк, небанківського надавача платіжних послуг, що є учасником міжнародної платіжної системи, у національній валюті. Користувачі – фізичні особи мають право використовувати для проведення такої платіжної операції кошти в національній валюті як у готівковій, так і в безготівковій формі з поточних рахунків.

Банк, небанківський надавач платіжних послуг зобов'язані ознайомити платника, який ініціював у національній валюті платіжну операцію з переказу коштів, з інформацією щодо курсу перерахунку валют у міжнародній платіжній системі та сукупної вартості послуги на час ініціювання такої платіжної операції.

39. Платіжна операція з переказу за межі України може бути ініційована фізичною особою у національній валюті через національного оператора поштового зв'язку, який є членом Всесвітнього поштового союзу.

Національний оператор поштового зв'язку, який приймає суму коштів від платника в національній валюті в готівковій/безготівковій формі (з поточного рахунку) для здійснення платіжної операції з переказу в іноземній валюті за межі України в межах обміну переказами між національним оператором поштового зв'язку та його іноземними контрагентами (операторами поштового зв'язку, які є членами Всесвітнього поштового союзу, або контрагентами, з якими укладений

договір про обмін переказами), зобов'язаний ознайомити платника з умовами здійснення такої операції (з інформацією про курс перерахунку валют, сукупну вартість послуги на час ініціювання переказу коштів).

40. Сума платіжної операції в іноземній валюті, переказана з-за кордону за поточними неторговельними операціями на користь отримувача – фізичної особи для виплати готівкою без відкриття рахунку, виплачується такому отримувачу в один операційний (робочий) день у сумі (в еквіваленті), що не перевищує незначний розмір.

Банк зараховує на поточний рахунок в іноземній валюті отримувача – фізичної особи суму платіжної операції за поточними неторговельними операціями, якщо сума платіжної операції (операцій), що надійшла (надійшли) в один операційний (робочий) день, перевищує суму (в еквіваленті) в незначному розмірі.

41. Банкам, небанківським надавачам платіжних послуг заборонено під час здійснення платіжних операцій з переказу та/або виплати суми платіжної операції в іноземній валюті приймати та/або видавати готівку іноземної валюти – банкноти (банківські білети) і монети Центрального банку Російської Федерації із зображенням мап, символів, будівель, пам'ятників, пам'яток археології, архітектури, історії, краєвидів та будь-яких інших об'єктів, розташованих на окупованих Російською Федерацією адміністративно-територіальних одиницях України, та/або які містять тексти, що стосуються окупації Російською Федерацією адміністративно-територіальних одиниць України.”.

4. В абзаці другому пункту 44, пунктах 45 та 46 розділу VI слова “заяви на видачу готівки” замінити словами “платіжної інструкції на видачу готівки”.

Зміни до Положення про заходи захисту
та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті

1. У розділі I:

1) у пункті 2:

пункт після підпункту б доповнити новим підпунктом б¹ такого змісту:

“б¹) небанківські надавачі платіжних послуг – платіжні установи (крім малих платіжних установ), оператори поштового зв'язку та установи електронних грошей, які отримали ліцензію Національного банку України на здійснення валютних операцій, що є фінансовими платіжними послугами;”;

пункт після абзацу вісімнадцятого доповнити новим абзацом дев'ятнадцятим такого змісту:

«Терміни “користувач”, “платіжний рахунок”, “розрахунковий рахунок” уживаються у значеннях, визначених Законом України “Про платіжні послуги”».

У зв'язку з цим абзаци дев'ятнадцятий та двадцятий уважати відповідно абзацами двадцятим та двадцять першим;

в абзаці двадцять першому слова та цифри “, Порядку застосування відображення в електронному вигляді інформації, що міститься у паспорті громадянина України у формі картки, та відображення в електронному вигляді інформації, що міститься у паспорті громадянина України для виїзду за кордон, під час реалізації експериментального проекту щодо застосування зазначених відображень, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2020 року № 278 (зі змінами),” виключити;

2) в абзаці першому пункту 4 слова “Клієнти” та “уповноважених установ” замінити відповідно словами “Клієнти/користувачі” та “банків або небанківських надавачів платіжних послуг”;

3) у пункті 5:

у першому реченні абзацу першого слова “Клієнти уповноважених установ” замінити словами “Клієнти/користувачі”;

в абзаці другому слова “Клієнти уповноважених установ – фізичні” замінити словом “Фізичні”;

4) у пункті 7:

в абзаці першому слово “Клієнти” замінити словами “Клієнти/користувачі”;

перше речення абзацу другого викласти в такій редакції:

“Копії документів в електронній формі створюються клієнтом/користувачем шляхом сканування оригіналу документа на паперовому носії інформації та засвідчуються його кваліфікованим/удосконаленим електронним підписом (для юридичної особи – підписом її уповноваженої особи), створеним відповідно до вимог законодавства у сфері надання електронних довірчих послуг (далі – електронна копія документа).”;

перше речення абзацу третього викласти в такій редакції:

“Електронні документи/електронні копії документів можуть подаватися засобами дистанційної комунікації у спосіб, визначений у договорі між банком і клієнтом, та повинні залишатися в банку на зберіганні.”;

абзаци четвертий та п'ятий викласти в такій редакції:

“Копії документів у паперовій формі повинні бути засвідчені підписом клієнта/користувача (його уповноваженої особи) та залишаються в банку/небанківського надавача платіжних послуг на зберіганні.

Клієнти/користувачі для здійснення валютних операцій можуть пред'являти е-паспорт та е-паспорт для виїзду за кордон за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг.”;

5) пункт 17 викласти в такій редакції:

“17. Банкам забороняється здійснювати операції з видачі готівкових коштів (включаючи операції з використанням електронних платіжних засобів) з рахунків клієнтів/користувачів в іноземній валюті, що відкриті в інших банках-резидентах або небанківських надавачах платіжних послуг-резидентах.

Небанківським надавачам платіжних послуг забороняється здійснювати операції з видачі готівкових коштів (включаючи операції з використанням електронних платіжних засобів) з рахунків клієнтів/користувачів в іноземній валюті.

Операції, зазначені в абзацах першому та другому пункту 17 розділу I цього Положення, здійснюються виключно в гривнях з урахуванням вимог пунктів 20³–20⁶ розділу I¹ цього Положення.”.

2. Положення після розділу I доповнити новим розділом I¹ такого змісту:

“I¹. Особливості проведення операцій з валютними цінностями/валютних операцій небанківськими надавачами платіжних послуг та їх користувачами

20¹. Заходи захисту, запроваджені цим Положенням, поширюються на операції користувачів платіжних послуг за платіжними рахунками, якщо проведення таких операцій не заборонено валютним законодавством (включаючи це Положення).

20². Кошти за розрахунковим рахунком небанківського надавача платіжних послуг в іноземній/національній валюті переказуються з рахунку/зараховуються

на рахунок виключно для цілей забезпечення цим небанківським надавачем платіжних послуг здійснення платіжних операцій своїх користувачів.

20³. За платіжним рахунком в іноземній валюті користувача – фізичної особи-нерезидента дозволяється здійснювати платіжні операції із зарахування/переказу валютних цінностей виключно з/на іншого(ий) власного(ий) рахунку(ок) цього нерезидента, відкритого(ий) у банках/небанківських надавачах платіжних послуг на території України.

20⁴. За платіжним рахунком у національній валюті користувача – фізичної особи-нерезидента дозволяється здійснювати платіжні операції із зарахування/переказу валютних цінностей виключно:

1) з/на іншого(ий) власного(ий) рахунку(ок) цього нерезидента, відкритого(ий) у банках/небанківських надавачах платіжних послуг на території України;

2) для сплати власником рахунку платежів небанківському надавачу платіжних послуг:

за обслуговування його платіжного(их) рахунку(ів);
комісійної винагороди за проведені операції.

20⁵. За платіжним рахунком в іноземній валюті користувача-резидента дозволяється здійснювати платіжні операції із зарахування/переказу іноземної валюти виключно з/на іншого(ий) власного(ий) рахунку(ок) цього резидента, відкритого(ий) у банках/небанківських надавачах платіжних послуг на території України.

20⁶. Здійснення за платіжними рахунками в іноземній валюті/національній валюті користувачів (резидентів, фізичних осіб-нерезидентів) інших платіжних операцій, якщо вони є операціями в іноземній валюті/валютними операціями, крім платіжних операцій, передбачених у пунктах 20³–20⁵ розділу I¹ цього Положення, забороняється.”.

3. У першому реченні підпункту 1 пункту 52 розділу IV слова “переказати на поточний рахунок клієнта без його доручення кошти в іноземній валюті” замінити словами “зарахувати кошти в іноземній валюті на поточний рахунок клієнта без його доручення”.

4. У пункті 61, підпункті 1 пункту 64, підпункті 1 пункту 65 та пункті 66 розділу V слово “переказування” замінити словами “транскордонного переказу” у відповідних відмінках.

5. У підпункті 6 пункту 67 розділу VI слова “у банках” замінити словами “в уповноважених установах”.

6. У розділі X:

1) пункт 109 після підпункту 20 доповнити новим підпунктом 20¹ такого змісту:

“20¹) із зарахування коштів, переказаних з власного платіжного рахунку/із переказу коштів на власний платіжний рахунок;”;

2) пункт 117 після підпункту 12 доповнити новим підпунктом 12¹ такого змісту:

“12¹) із зарахування коштів, переказаних з власного платіжного рахунку/із переказу коштів на власний платіжний рахунок;”;

3) у пункті 118:

у підпункті 1 слова “переказування на власний рахунок або рахунок родичів у межах України, переказування за межі України” замінити словами “переказ на власний рахунок або рахунок родичів у межах України, транскордонний переказ за межі України”;

у підпункті 2 слово “переказування” замінити словами “транскордонного переказу”;

пункт після підпункту 3 доповнити новим підпунктом 3¹ такого змісту:

“3¹) із зарахування коштів, переказаних з власного платіжного рахунку/із переказу коштів на власний платіжний рахунок;”;

4) у пункті 119:

у першому реченні підпункту 1 слова “із переказу” замінити словами “із транскордонного переказу”;

підпункт 2 викласти в такій редакції:

“2) із готівковою іноземною валютою [унесення власником рахунку, переказ на власний рахунок або рахунок родичів у межах України, транскордонний переказ за межі України, виплата готівкою (крім операцій, що здійснюються згідно з пунктом 17 розділу I цього Положення)] та чеками;”;

пункт після підпункту 8 доповнити новим підпунктом 8¹ такого змісту:

“8¹) із зарахування коштів, переказаних з власного платіжного рахунку/із переказу коштів на власний платіжний рахунок;”;

5) пункт 126 після підпункту 6 доповнити новим підпунктом 6¹ такого змісту:

“6¹) із зарахування коштів, переказаних з власного платіжного рахунку/із переказу коштів на власний платіжний рахунок;”.

7. У тексті Положення слова “платіжне доручення” у всіх числах та відмінках замінити відповідно словами “платіжна інструкція” у відповідних числах та відмінках.